

مصاحبه با حضرت آیت الله صافی گلپایگانی

۴

در ابتدا ضمن تشکر از فرصتی که در اختیار ما قرار دادید؛ با توجه به اینکه مرداد ماه ۱۳۸۴ مصادف با هشتادمین سالگرد شهادت آیت الله حاج آقا نورالله نجفی اصفهانی است و به همین مناسبت ان شاء الله همایشی جهت تبیین آراء و افکار و مبارزات ایشان برپا خواهد شد از محضر حضرت تعالی تقاضا داریم از آن مجاهد بزرگ برای خوانندگان ما بفرمایید.

بسم الله الرحمن الرحيم - این اقدام بسیار مفیدی است که در جهت معرفی شخصیت عالم بزرگی نظیر مرحوم آیت الله حاج آقا نورالله اصفهانی ان شاء الله برگزار خواهید کرد. جایگاه و موقعیت ایشان در تاریخ معاصر و حرکت ایشان در آن زمان بسیار حائز اهمیت است. شرایط آن روزگار بسیار سخت و قیام در مقابل دیکتاتوری و خشونت غیرقابل تصور رضاخان مشکل بود. اوضاع و احوال باتوجه به تبلیغاتی که به نفع

رضاخان شده بود و وضعیتی که جامعه ما پس از مشروطیت دچار آن بود اصلاً مساعد چنین اقداماتی نبود. شرح ماجرای روی کار آمدن رضاخان توسط انگلیسی ها بسیار طولانی است. اما وی با تکیه بر تبلیغات گسترده این گونه وانمود کرد که می خواهد مملکت را از هرج و مرج پس از مشروطیت نجات بدهد و برای فریب افکار عمومی در لباس اسلام خواهی ظاهر شد و با حرکت کردن در جلوی دسته های عزاداری و اقداماتی از این دست عده زیادی را فریب داد. مردم هم از ناامنی های پس از مشروطه خسته شده بودند و می خواستند کسی به اوضاع سروسامان بدهد. البته مردم نمی دانستند که پشت ناامنی ها خود انگلیسی ها قرار دارند. اگر انگلیسی ها مداخله نمی کردند امنیت در ایران برقرار می شد و نیازی به رضاخان نبود، اما آنها ناامنی را مقدمه ای کردند برای ایجاد دیکتاتوری نظامی در ایران نظیر آنچه کمال آتا ترک در ترکیه ایجاد کرد. به هر حال پس از استقرار

رضاخان بر اریکه قدرت وی مدتی سعی کرد با فریب دادن مردم و رجال مملکتی کارهای خود را پیش ببرد. با خلع قاجاریه از حکومت و رسیدن رضاخان به پادشاهی، وی دیگر ضرورتی برای پنهان کردن اهداف و امیال دین ستیزانه احساس نمی کرد و دست به اقداماتی زد که اساس اسلام و استقلال ایران را تهدید می کرد. در چنین شرایطی مرحوم حاج آقا نورالله با هوشیاری و درایت متوجه شد که سرانجام اقدامات رضاشاه چه تأثیرات مخربی برای ایران و اسلام در پی خواهد داشت. قیام حاج آقا نورالله در چنین شرایط سختی صورت گرفت و ابتدا هم موفق شد و پهلوی تسلیم شد ولی بعد ایشان را شهید کرد. مرحوم حاج آقا نورالله شخصیت فوق العاده ای بود که علاوه بر جنبه های فرهنگی - سیاسی به مسائل اقتصادی و مبارزه عملی با استعمار هم توجه داشت. تأکید ایشان بر استقلال اقتصادی و ایجاد کارخانه و شرکت و انجام امور عام المنفعه نظیر ایجاد بیمارستان که در مقابل فعالیتهای تبلیغی مسیحیان که در قالب امور بهداشتی و پزشکی انجام می دادند و سرپرستی یتیمان و... نشان می دهد که عملاً با استعمار مبارزه می کردند و برای توسعه کشور طرح داشتند و این برای استعمار خطرناک بود. توجه ایشان به لزوم توسعه و فراهم آوردن امکانات نشان می دهد که هم ضرورت زمان را درک می کرد و هم آینده نگر بود. و بهتر است که در این همایش به این امور هم توجه کنید.

این آقایان مسجدشاهی ها یعنی مرحوم حاج آقا نورالله، آقا نجفی و مرحوم ثقة الاسلام در امر به معروف و نهی از منکر و غمخواری جامعه

رضاخان و همکاران نظامی وی

مرحوم حاج آقا جمال الدین نجفی

بودند که بسیار نیز مورد احترام ایشان قرار داشتند و از شخصیت‌هایی بود که مرحوم آخوند روی ایشان خیلی خیلی حساب می‌کرد. مرحوم آقا سید جمال‌الدین گلپایگانی نقل می‌کردند که در یکی از سفرهایی که مرحوم حاج آقا نورالله به نجف داشتند مرحوم آخوندخراسانی علما و فقها را به استقبال ایشان فرستاد و استقبال باشکوهی از ایشان در نجف به عمل آمد. علاوه بر این مناعت طبعی مثال‌زدنی هم داشتند. مرحوم آقا سید جمال‌الدین گلپایگانی می‌گفتند در مقطعی روس‌ها کلیه اموال ایشان را مصادره کردند اما پس از مدتی پس دادند. من به ایشان گفتم الحمدلله، خدا را شکر می‌کنم که اموال شما را پس دادند. گفتند نه از گرفتنتش غصه خوردم و ناراحت شدم و نه از پس دادن آن خوشحال شدم. خدا ان شاءالله بر علو درجاتشان بیفزاید. وقتی مرحوم حاج آقا نورالله از دنیا رفت در شهرهای ایران عزای برپا شد. در گلپایگان ماهیئت به راه افتاد و والد ما هم شعرهایی گفته بودند که دسته‌ها می‌خواندند. در آن زمان در تهران نیز مرحوم حاج ابوالقاسم امام جمعه وفات کرده بودند و والد ما سروده‌ای داشتند.

از یک طرف به تهران خلقی به غصه اندر
از یک طرف به قم بین غوغای روز محشر
خداوند آن بزرگواران را بیامزد و شما را هم
در این راه بزرگ توفیق دهد.

مرحوم آیت‌الله حاج شیخ محمد باقر نجفی

نبرده بودند درصد نابودی اسلام و شعائر دینی هستند. گذشت زمان و انتشار اسناد نشان داد که اینها عوامل استعمار بودند. آن موقع هم این مسائل از اروپا و دشمنان اسلام نشأت می‌گرفت که توسط رضاخان و آقا تورک مسائلی نظیر کشف حجاب و ... تعقیب می‌شد. حالا هم ما می‌بینیم شیراک و صدراعظم آلمان و دیگران این‌گونه با حجاب مخالفت می‌کنند. اینها با این مسئله که مسلمانان هویت دینی خود را حفظ کنند مخالفند از این جهت است که با حجاب تا این اندازه مخالفت می‌کنند. می‌گویند حجاب نشانه اسلام است و اسباب تبلیغ اسلام می‌شود لذا نباید باشد. سیاست‌های اتحاد لباس و کشف حجاب و کلاه پهلوی هم منطبق با همین سیاست کلی بود که ظاهر جوامع مسلمان را تغییر بدهند و غربی‌کنند. عمق این برنامه‌ها را حاج آقا نورالله متوجه شد و به مقابله با آن پرداخت و فضا طوری بود که غیر از ایشان، هم کس دیگری نمی‌توانست به مقابله با رضاخان برود.

■ حضرت آیت‌الله صافی لطفاً درباره مقام علمی شهید حاج آقا نورالله اصفهانی هم اگر مطالبی به نظر تان می‌رسد بفرمایید: مرحوم حاج آقا نورالله مقام علمی والایی داشت. البته این مقام علمی تحت الشعاع جایگاه سیاسی ایشان قرار گرفته و کمتر درباره آن بحث می‌شود. حاج آقا نورالله از شاگردهای مرحوم آخوندخراسانی

ناصرالدین شاه

نیز بسیار کوشا بودند و برای حفظ حیثیت اسلام اینان مردان باراده و باتصمیمی بودند و تسلیم نمی‌شدند. در قضیه تحریم تنباکو نیز اینها پیشقدم بودند و ابتدا تحریم تنباکو به همت مرحوم ثقة الاسلام و برادرانش از اصفهان شروع شد. مرحوم والد بنده نقل می‌کردند که از تهران فشار می‌آوردند که تحریم باید در اصفهان لغو شود و ظل السلطان، مرحوم حاج شیخ محمدعلی ثقة الاسلام برادر مرحوم حاج آقا نورالله را احضار کرد و به ایشان اهانت زیادی کرد، پس از ملاقات مرحوم والد بنده با مرحوم آقا نجفی، ثقة الاسلام را دیدند و پرسیدند چه شد و ایشان پاسخ داد همش توهین، همش تهدید. اما آنها در مقابل تهدیدات تسلیم نشدند و کار به جایی رسید که مرحوم میرزای شیرازی آن حکم کوبنده را صادر کرد. نسبت به مستشارهای خارجی و مسلط شدن آنها بر مسلمین حساس بودند و نسبت به تسلط اجانب بر امور کشور و به دست گرفتن امور توسط آنها خیلی حساس بودند. در کنار مبارزه با استعمار و عوامل اجنبی ظلم‌ستیز نیز بودند و در مقابل افرادی نظیر ظل السلطان می‌ایستادند و وجودشان مانع از این بود که آنها هر کاری دلشان می‌خواهد انجام دهند. در دوره رضاخان نیز مرحوم حاج آقا نورالله به خوبی پی بردند که استعمار و عوامل آنها نظیر رضاخان، تیمورتاش، داور، سردار اسعد بختیاری که بویی از دیانت